

Forskning i Biblioteks- och informationsvetenskap

- ett nationellt perspektiv

Helena Francke
Högskolan i Borås
helena.francke@hb.se

Framtidens bibliotek
Säffle, 17 februari 2009

Upplägg

- Forskningsmiljöerna i Sverige
- Forskningsområden med små djupdykningar
- Att hålla sig à jour med svensk (och internationell) forskning

- Fråga gärna!

Biblioteks- och informationsvetenskap

”Biblioteks- och informationsvetenskap tar sin utgångspunkt i problem kring förmedling av information eller kultur som är lagrad i någon form av dokument. Inom ämnet studeras den process, som beroende på syfte och innehåll kan benämnas informationsförsörjning eller kulturförmedling samt bibliotek och andra institutioner med en likartad funktion som medverkar i denna process. Ämnet har anknytningar till en rad andra discipliner inom såväl samhällsvetenskap, humaniora som teknik.” (Forskningsrådsnämndens ämnesbeskrivning, 1989)

Forskningsområden

Att ringa in den forskning som sker i olika kategorier är inte lätt, och olika försök har gjorts. Här följer ett pragmatiskt förslag på hur detta kan göras, samt några exempel på den forskning som sker inom varje område i Sverige. Inspiration har hämtats från de olika institutionernas formuleringar av forskningsteman/-inriktningar.

- Bibliotek & samhälle
- Informationssamhällets infrastrukturer: politik, ekonomi, juridik
- Kunskapsorganisation & information retrieval
- Vetenskaplig kommunikation inkl. bibliometri
- Informationspraktiker och -teknologier

Bibliotek & samhälle

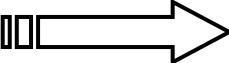

Biblioteket som institution och dess service

- Lokalt utvärderingsarbete vid bibliotek
- Ledarskap inom biblioteksområdet
- Förändringsprocesser
- Upphandling av bibliotekssystem
- Biblioteksarkitektur
- Biblioteksanvändning
- Bevarande av digitala samlingar
- Barns medieanvändning
- Läsning och receptionsstudier
- Folkbildning
- Bibliotekshistoria
- Omfattande enkätundersökningar
- Fallstudier
- Intervjuer
- Dokument

Bibliotek & samhälle II

- SOM-undersökningarna
- SHAMAN – Sustaining Heritage
Access through Multivalent Archiving
- Kritisk digitalisering

- Borås, Växjö, Uppsala

- Göteborgs universitet
- c. 6000 - 9000 respondenter
- Bl.a. ställt frågor om
biblioteksbesök, allmänhetens
förtroende för bibliotek och
bibliotekarier, bokläsning,
Internetanvändning

Lars Höglund m.fl.

Informationssamhällets infrastrukturer: politik, ekonomi, juridik

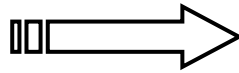
Hur påverkar olika samhälleliga faktorer biblioteken och andra informationsförmedlare?

- Kulturpolitik
- Informationspolitik
- Informationsjuridik – upphovsrätt, ”fair use”, public domain
- Diskursanalys
- Dokumentstudier
- Intervjuer
- Historiskt material

Informationssamhällets infrastrukturer: politik, ekonomi, juridik II

- Lokal kulturpolitik
- Personlig integritet i debatten kring datalag (1973:289)
- Upphovsrätt
- Borås, Uppsala

- Hur formas lokal kulturpolitik i en global värld?
- Diskursanalys av argumentationen i ett kulturpolitiskt förändringsarbete
- Kvalitetsdiskurs, välfärdsdiskurs, alliansdiskurs

Jenny Johannisson

Kunskapsorganisation & information retrieval

Hur organiserar man dokument/information i system som gör det möjligt att återvinna dem, både i det fysiska biblioteket och i digitala miljöer?

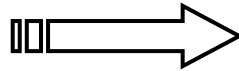
- Bildindexering
- Automatisk klassifikation
- Utveckling av tjänster för bibliotekskataloger
- Visualisering av information
- Digitala bibliotek
- Språkteknologi
- Dokumentarkitektur
- Informationsarkitektur
- Statistiska metoder
- Materialbibliografi
- Hermeneutisk analys

Kunskapsorganisation & information retrieval II

- LIVA
- Automatisk genreklassifikation

- Borås, Uppsala, Växjö

- Library Information Visualization and Analysis
- Utveckla bibliotekssystem genom att applicera tekniker från språkteknologi, automatisk klassifikation, information retrieval samt visualisering av information
- Nya gränssnitt mot katalogen

Sándor Darányi,
Johan Eklund m.fl.

Vetenskaplig kommunikation

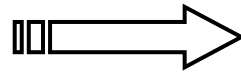
Hur kommunicerar forskare sina resultat till varandra och till samhället i stort och hur kan biblioteken på bästa sätt underlätta produktion av och tillgång till forskningsresultat?

- Bibliometri / informetri / webometri
- Vetenskapliga publikationer / Open Access
- Statistiska, bibliometriska studier av databaser samt länkar på webben
- Dokumentnära studier
- Intervjuer
- Innehållsanalys
- Diskursanalys

Vetenskaplig kommunikation II

- Förbättrade metoder för bibliometri
- E-tidskrifter
- Forskarbloggar

- Umeå, Borås, Lund

- Open Access-tidskrifter
- Design och struktur
- Vilka aspekter av den digitala miljön utnyttjar tidskrifterna/forskarna?
- Vilka uppgifter erbjuder tidskrifterna för att bedöma deras trovärdighet och ursprung?

Helena Francke

Informationspraktiker och informationsteknologier

Hur och varför interagerar människor med olika informationskällor och informationssystem i olika sammanhang och för olika syften?

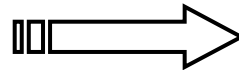
- Informationskompetens
- Informationssökning och lärande
- Informationspraktiker i olika grupper, miljöer och organisationer
- Informationshantering (information management)
- Kollaborativa tekniker och praktiker
- Intervjuer
- Fokusgrupper
- Deltagande observationer

Informationspraktiker och informationsteknologier II

- LinCS, Linnécentret för lärande, interaktion och medierad kommunikation i det moderna samhället

- EXAKT – Expertis, auktoritet och kontroll på Internet

- Barns informationspraktiker under de första skolåren
- LIS collaboratory

- Borås, Lund

- En studie av forandet av källkritik i webb 2.0-miljöer
- Informationskompetens i gymnasieskolan
- Vilka redskap erbjuder t.ex. Wikipedia och bloggar för att bedöma hur trovärdiga de är?

Olof Sundin, Helena Francke, Louise Limberg, Mikael Alexandersson

Delfistudie

- Vad vill biblioteken ha forskning om?
- Studie med experter (utsedda av bibliotekarier) från olika sektorer.
- Våldigt olika prioriteringar inom olika sektorer.
- Studie finansierad av Svensk Biblioteksörening som kommer att släppa skriften *På säker grund* nu i dagarna.
- Utförd av Elena Maceviciute, Tom Wilson, Maria Lindh & Inga Lalloo

Delfistudie - resultat

- Se *På säker grund* (Svensk biblioteksförning) samt kommande skrift från Högskolan i Borås rapportserie Vetenskap för profession (<http://tinyurl.com/c545c6>).
- Tidiga resultat finns rapporterade i Maceviciute et al. (2008).

Att hålla sig à jour

(efter Jenny Hedmans förlaga)

- Webbplatser
 - BHS: <http://www.hb.se/bhs/>
 - Lund/ABM: <http://www.kultur.lu.se/>
 - Umeå/Inforsk: <http://www8.umu.se/inforsk/>
 - Uppsala/ABM: <http://www.abm.uu.se/?sida=12>
 - Växjö: <http://www.vxu.se/hum/utb/program/bop/>
 - Lärosätenas institutionella arkiv, t.ex. BADA: <http://dspace.bib.hb.se/dspace/>
 - Svensk biblioteksforening: <http://www.biblioteksforeningen.se>
 - Bibl Feed: <http://biblfeed.ning.com>
 - BIBFEEDS: <http://www.esbenfjord.dk/bibfeed/>
- Bloggar
 - Biblioteksbloggen: <http://www.biblioteksbloggen.se>
 - Information Literacy Weblog: <http://information-literacy.blogspot.com>
 - EXAKT-bloggen: <http://projektexakt.wordpress.com>

Att hålla sig à jour II

- Tidskrifter
 - Information Research: <http://www.informationr.net/ir/>
 - Human IT: <http://etjanst.hb.se/bhs/ith//HUMANIT.HTM>
 - InfoTrend: <http://www.sfis.nu/site/311/infotrend.aspx>
- Uppsatser
 - Uppsök: <http://uppsok.libris.kb.se/sru/uppsok>
- Konferenser
 - ISIC, Information Seeking in Context – sept/okt 2010
 - Mötesplats inför framtiden, nås via BHS – 14-15 oktober 2009
- E-postlistor (BIBLIST, JESSE)
- Fortbildning (kortkurser, fristående kurser, masterprogram)
- Professionella organisationer och intressegrupper

Referenser

- Berger, Gertud m.fl. (2008). "Information Visualization for Product Development in the LIVA project." *InfoTrend* 63.1: 3-13.
- Kåring Wagman, Anna (2008). *Taggning och chick lit*. Svensk Biblioteksforening. <http://www.biblioteksforeningen.se/>
- Maceviciute, Elena, Tom Wilson, Maria Lindh & Inga Lalloo (2009). *På säker grund: en Delfiundersökning om vilken biblioteksforskning som behövs*. Svensk Biblioteksforening.
- Maceviciute, Elena, Tom Wilson, Inga Lalloo & Maria Lindh (2008). "En Delfi-studie om forskningsbehovet i biblioteksverksamhet." Paper presenterat vid konferensen *Mötesplats inför framtiden*, Borås, 15-16 oktober 2008. <http://dSPACE.bib.hb.se/dSPACE/handle/2320/4052>
- Institutionernas webbplatser, se föregående slides